

Barcelona 15 de Febrer de 1924

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII Número 2345 15 cèntims — Atrassats, 30

L'ESQUADRA ANGLESA A BARCELONA

—Maregen molt més aquestes dones
que un temporal!

PIANOS ELÉCTRICS

Ultim model per a

BARS, SOCIETATS, BALLS, ETC., ETC.

88 NOTES - CENTRADOR AUTOMATIC

per a tota mena de ROTLLOS de qualsevol MARCA

7.000 pessetes

En els aparadors de la casa **R. MARISTANY**, Plaça Catalunya, 18,

poden veure's funcionar contínuament tots els dies de 5 a 8

BICICLETES
Motos
Accesoris i Sports
SANROMA
Balmes, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

.. PENELLONS ..

EL MILLOR REMEI:

TOPIO GILKENS

Preu del remei: 1'25. En venda: Segalá, Rambla de les Flors, 14 y Farmacies

Soler i Torra Germans
BANQUERS

Rambla d'Estudis n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

TEATRE NOVELTATS
CARNAVAL AURIGEMMA

Per al dia 9 de febrer. Segon de la sèrie

Ball Rosa

per al Dissabte dia 16

GRAN CERTAMEN INFANTIL DE TRAJOS

i per la nit el renombrat i luxós

GRAN BALL PARÉ et TRAVESTI

Local tats, Carrer Ferràn, 53

ANTONIO LOPEZ

— IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes
classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Telèfon 4115
BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

La victòria del cafè

pressem-nos a dir que tot s'ha perdut. Menys el cafè! No és que tractem amb colonials, ni que de la crisi industrial se salvi la cafetera, sinó que de totes les coses que es perden o se'n van, solament una resisteix tan victoriosament, que fins ha pres la contraofensiva: el cafè, el cafè amb miralls, taules de marbre, seients de vellut, o cadires de palla, i penyes.

El cafè hi torna. Vençut pels Bancs, en els dos primers anys després de la guerra, es va replegar, davant de l'enemic formidable, creient-lo tots vençuts. Nosaltres dedicàrem una elegia al vell cafè patriarcal i hospitalari, en la qual ploràrem per la ciutat llatina, que reulava davant de la nova ciutat americanitzada. Al «Rhin», l'havia expulsat la «Canadiense»; «Versalles», ja havia mort; la «Maison Doreè», caigué davant de la Banca Arnús; el «Café de París», davant del Banc de Catalunya. Amb ells fugien pintoresques tradicions i part de la fama barcelonina, de ciutat alegre.

Però el cafè, au fènix, ressuscita d'entre els Bancs. La «Maison Doreè» ja torna a ésser a la Plaça de Catalunya. El «Café de París», tancat a la Rambla dels Estudis, s'obre a la Rambla de Catalunya. En els baixos de l'«Hotel Colón», se inaugura aviat aquell «Café Colón», que semblava el Palau de la Consumació Catalana. A la cantonada del carrer de la Canuda, en el lloc del «Banc de les Amèriques», s'anuncia un nou cafè. A la natura res es perd, ni res es guanya. Doncs amb el cafè succeeix igual, solament que, a Barcelona, devegades, com ara, es guanya.

S'ha parlat del cafè literari i del polític, i del que subsisteix tan íntegrament al domicili particular que un personatge d'En Benavente diu que quan un amic seu es va casar posà el pis igual que un cafè, i que creia, ademés, que el cel seria una cosa així com un cafè a l'engrós, on uns querubins volarien fent d'abocadors. Però el cafè es converteix en una lliçó, com si En Mården li hagués donat el seu esperit. Així la santa insistència, i l'exemple estimulant, i l'esperit de con-

tinuitat, i tot lo que implica pacient energia ho trobem en els cafès barcelonins. Per alguna cosa quan en Moratín va escriure *El café* va descriure un cafè barceloní.

Ara comencem a ésser una ciutat, perquè les ciutats tenen els cafès que es mereixen, i una ciutat sense cafès és com una ciutat sense esperit. Tindriem fàbriques i magatzems i botigues i despatxos, però tot això no seria res, perquè totes les fàbriques i totes les botigues, tendeixen a que hi hagin cafès, car si un fabricant té telers és per a poguer pendre cafè, ben assegut en una butaca anglesa, com tots nosaltres treballem per a que Déu—diguem-ne Déu—ens dongui el nostre pa i el nostre cafè de cada dia, més el cafè que el pa.

Si l'estil és l'home, el cafè és la ciutat. París és París, pel «Café de la Paix», i si volen, pel de la Ronda. Una època, Madrid fou Madrid pel «Café de Fornos». El dia que Barcelona tingui un cafè conegut de tots i estimat per tots, serà una ciutat, i més metròpoli que si tingués una altra Gran Via.

PARADOX

DEL CAMP

Un dia de cacera

I

A fora, a l'era, davant la casa, se senten uns grans crits alegres.

—Apa, qué ja és tard!

—Llevis!

—Que els conills ens esperen!

Jo, naturalment, amb aquest escàndol, no tinc altre remei que deixar el llit, que és, dit sigui de pas, una de les coses més tristes de deixar. Sobre tot quan fa fred. I avui en fa. En fa molt. En fa tant, que, al rentar-me, sembla que em renti amb «mantecado». Mentre m'anuso la corbata m'apropo a la finestra, opaca de rosada. Al camp neix l'aua blava i boirinos. Canten uns galls, uns pocs galls que han quedat de la matança d'aquests dies.

Les veus d'aquesta gent que em venen a buscar, sonen ara dintre la casa. L'Antonieta, que trasteja des de les cinc, els deu haver fet entrar. L'Antonieta és

una minyona de color de terra cuita, tan lletja i es-
trafolària que sembla empeltada de «talla gòtica».
Viu en una masia veïna i cada vegada que jo vinc a
passar uns dies an aquest dolç recó, vé a posar-se al
meu servei. No és una rústega bellesa de les que canten
els poetes, que mai han vist el camp, en les seves com-
posicions bucòliques. Ja he dit que era més lletja que
un dimoni. La bellesa és una flor de la ciutat i la civi-
lització. Bruta i mal vestida, no hi ha dona ermosa.
Ademés, això que diuen dels bons aires, de la salut,
de la robustesa... Tampoc hi crec. Aquesta noia és
propensa a la tuberculosi, lo qual no constitueix pas
un reclam massa agradable de la naturalesa.

Jo jaestic vestit, vestit d'una manera heroica—
i potser un xic ridícula—amb polaines, canana, barret
de *cowboy*. M'armó amb una «Winchester»... i amb un
llibre, per lo que pogués ésser. I baixo a la cuina.

A la cuina, bevent aiguardent barrejat amb vi—
una de les mixtures més desagradables que pugui
haver-hi—m'esperen els caçadors. Els caçadors són
quatre pagesos de la rodalia. Entre ells hi ha l'ex
batlle i el batlle actual. El batlle actual és una bes-
tiola que té un servei de tartanes per a dur la gent de
l'estació al poble. Com que de tant en tant va a ciu-
tat i freqüenta music-halls i bordells infectes, es creu
un viu, el viu del poble. L'ex batlle ja és una cosa
més enraonada: és més sorrut, més tranquil, menys
garlaire. Quan obra la boca se sap sempre el què en
sortirà: un reneç.

L'ex batlle hi té una especialitat en això. No és
que renegui per vici: renega per convicció. Així com
altres creuen en els esperits, per exemple, o en la re-
pública, ell creu que l'home per a ésser home de debò
ha de renegar i fer pudor d'all i de suor.

Un altre dels caçadors és un minyó exprimatxat,
amb una cara que sembla una espantosa caràtula ja-
ponesa, i unes cames molt llargues i obertes. An
aquest minyó li diuen Manelic. En Manelic estava
molt refredat. No sé qui li va indicar que prengués
aigua de canyella, que és lo que donen a les dones
d'una menstruació difícil, i ara el pobre es recargola
pels recon amb les mans al ventre, atormentat per
terribles dolors.

Jo pregunto:

—I En «Xixus»?

—No vindrà: se'n ha anat a missa.

I aquí segueix un enfilall de reneçs.

En «Xixus» és un altre beneit que pateix la mania
d'anar a missa. No hi va ningú més que ell. El capellà,
desesperat, diu missa tan sols per En «Xixus».

El dia que En «Xixus» no comparegui a l'església,
el capellà penjarà els hàbits.

LLUÍS CAPDEVILA

Una carreta de bous

Alegrem-nos, senyors! Saltem i ballem! Cridem
aquest crit tan espiritual i literari: «Mori la civilitza-
ció!» Ja tornem a tenir color local!

Color local? Sí, senyors. Acabem de veure a la
Rambla, davant la Virreina, una carreta de bous, de
les que tantes se'n veuen a Madrid, i que tant interès
donen a la famosa *Villa del Oso*.

Barcelona ja no és aquella ciutat tan antipàtica i
mancada de caràcter, tan igual a totes les grans capi-
tals d'Europa.

Alegrem-nos, senyors! Saltem i ballem! Barcelona
ja té carretes de bous, com Madrid!

A qui és deu tan tendre i emocionan present? No
ho sabem. Però, encara que no ho sabem, beneim al
gran home que ens ha dut la primera carreta de bous,
i esperem que, ara, algú és decideixi a rostir els oce-
llets i a vendre'ls enfilats en una canyeta a la porta de
les tavernes.

Un banquet

Diuen que en un poblet de la província de Lleida
van celebrar l'entrada del digníssim senyor Sala i al-
tres indígenes de Terrassa amb un banquet.

L'alegria de que un tan gran home com En Sala
ocupi la presidència de la Mancomunitat, passa les
províncies. Per això el varen obsequiar, en aquell po-
blet de Lleida, amb un banquet. Però no dirien en
quin local va celebrar-se la festa?

En el cafè de camareres!

Home, per l'amor de Déu! Si ho sabien a Terrassa!

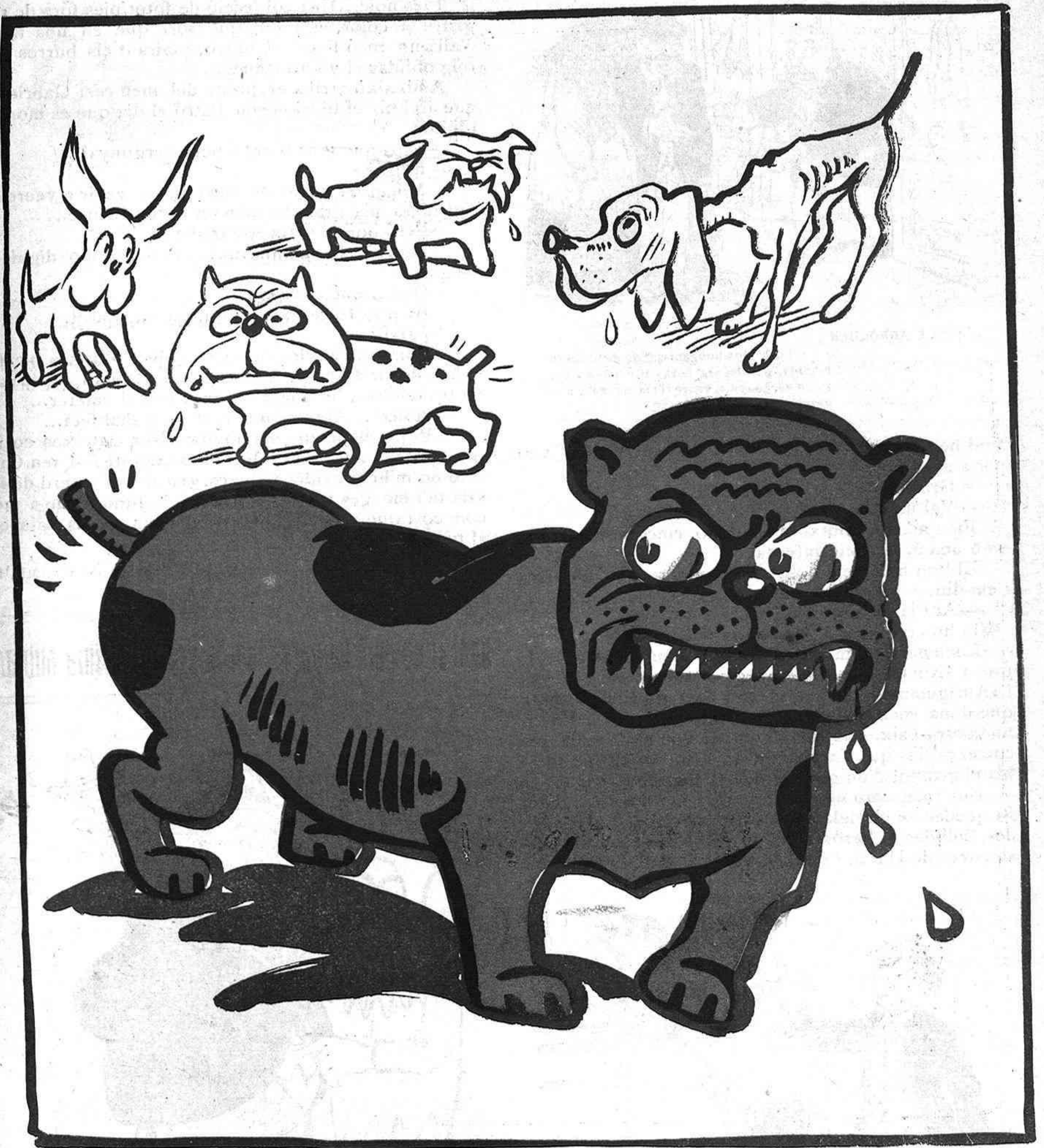
La invitació del ball de gala

Vaig anar, invitat, a un d'aquests locals on a
l'entrar hi ha el fanal ple de pols i que quan
ets a dins es senten musics, que sinó que un
apercebeix l'escàndol i la inharmonia dels vells i grei-
xosos instruments, no sabríem si ens trobem en una
cova de musics lladres, o bé de lladres que imiten a
musics.

Res més ridícul que la mala fe d'uns quants ganes,
que esperen als invitats per a donar-los un *sablazo* de
filet.

El meu cosí, que és un bromista mala pata, va
dir-me:

—Has de venir al Centre, que fem un ball de gala.
Això de la *gala* em va fer la mateixa impressió que

UN GOS RABIÓS

em digués que havíem d'anar al palau per a assistir a una *soiré* reial.

Vaig deixar-me anar, o millor dit, com explícit i bonatxó, vaig anar al lloc on esmento.

Quan arribo, el conserge que em veu, em diu amable:

—Ja poden venir carretons, ja!

—Deu volguer invitació, oi?

—Home, a mi m'ha invitat mon cosí.

—Miri, jo hi vinc amb la dona i els set *crios*.—Va respondre'm amb tota la barra de bon conserge.

—I quant val el ball?

—Si no fos de gala, en cobrem dues pessetes, però

A CA'L ADROGUER

— I ara! Una llonganissa, de carn desconeguda, per trenta duros li sembla cara? Poca vergonya, a veure si em queixaré a les autoritats!

avui hem llogat alfombra... hem comprat molt verd per a els invitats.

— Gràcies, però jo passo... d'això.

— Val un duro...

Fico mà a la butxaca i li dono cinc pessetes, junt amb una maledicció infernal.

El bon home em posa una bandereta roja al trau i em diu:

— Ara ja pot ballar.

Ja ho crec que ballava, de ràbia!...

Comencen els musics a tocar i, Déu de Déu!... Jo que a «Novedades» disfruto quan venen els balls de l'«Aurigemma-Cañadó», figureu-vos al oïr un corneti, que dona cada pífia que treu més foc que el Vulcà; un contra-baix, que sols se sent el *rac rac* des de que comença fins que s'acaba la tocata; un violí, que sembla el grinyol d'un gos bordant la lluna, i el trompa...

Una sala, amb una catifa que a l'entrar la sabata va quedar-se clavada entre un estrip; unes fulles verdes, collides al Besós al dematí; set fanalets comprats al carrer de Durán i Bas... i tenim el Ball de Gala.

SUPOSICIONS

— Diu que ara posaran la llei seca?
— Que et penses que som a l'Amèrica!

I les noies? Una col·lecció de fototípies fóra de registre el color, és a dir, que sort que en una taula d'allà un recó feien el burro, i mirant els burros va-reig oblidar el vil atracament.

Amb això arriba el pirata del meu cosí Gabriel— que així no el lliuri el seu Patró el dia que es mori— i li dic:

— Saps que tens barra i poca vergonya?

— I això?

— M'han fet pagar un duro per a venir a veure la ridícula més gran del món en el teu Centre...

— Però home, si tot és família...

— Maleïda la familiaritat!... Però no ho diguis a ningú...

— Què... què et passa...?

— Al pendre cafè, m'ha quedat un consol.

— I això?

— Com que en lloc de «caracolillo», «moka» o cafè m'han donat aigua de malves barrejada amb suc de garrofes tendres, he donat un duro fals al cafeter...

— Home... Això és una cosa molt mal feta...

— Pitjor és pendre als invitats i als mateixos socis per llonces i animals... Què t'has cregut? I al teu Casino no m'hi convidis mai més, sents?... El verd de la sala te'l menges tu, el president i la Junta, que a mi, com cosí que et sóc, et juro que no em veuràs mai més el pèl...

EL CAVALLER NOCTÀMBUL

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

CARNAVAL

— Que no em coneixes?
— No!
— Ja em coneixeràs passat Carnestoltes!

EL VENT

Aquests dies ha fet vent, un vent endimoniat i atrabiliari, un vent groller i autoritari davant del qual, per força t'havies de descobrir. T'havies de descobrir, perquè sinó et descobria ell.

Doncs, si la nostra obligació és parlar de l'actualitat, i l'actualitat, aquests dies, és el vent, parlem-ne. Parlem-ne i passarem l'estona que, a vegades, es fa difícil de passar.

El vent és una de les plagues més terribles per als que, de tant en tant, hem de treure el nas al carrer. I qui diu el nas diu tot lo demás de la persona. Pel qui hi passeja per gust o pel qui hi passa per força, el carrer, amb vent, és una cosa insoporable. Ens explicarem i retreurem els defectes que, al nostre entendre, té el vent.

Comença perquè, al revés de la pluja, no és un element seriós. Aixeca les faldilles de les senyores—cosa agradable tan sols per a una mena de gent malalta que no pot gosar més que amb aquest espectacle: un espectacle de Guillaume o Gerbault.—Arrenca el barret del cap dels homes, cosa que a vegades sembla impossible perquè el barret sembla formar part de la persona, o de la distressa de persona. Et tira el foc del cigar—si és que ets fumador i tens la sort de trobar tabac a l'estanc—a la cara, lo que no és gens agradable. Ompla els carrers de pols, —pols als carrers n'hi ha sempre, però el vent n'hi fa venir més—de fulles seques i porqueries. Perquè el vent és l'amic de totes les porqueries, de totes les brutícies.

Es un element del que n'hem de fugir com del còlera. Tot ho fa anar enrenou, tot ho desgavella, tot ho trastoca. Bufa, xiula, renega, s'enfada, es fa insoporable i odiós.

Però, afortunadament, no dura sempre.

XARAU

LICEO

Els contes d'Hoffmann, del vell Offeubach, no han agradat. Es natural que així sigui: malgrat el cert renom d'aquesta òpera fantàstica,—i tan fantàstica—un s'adona de que aquella musica no és

tan vil com la del senyor Guerrero—posem per cas de musica vil—però, vaja, Déu-n'hi-dó!

De *La promesa venuda*, òpera còmica de Frederic Smetana, estrenada el passat dimarts, no som a temps de parlar-ne amb l'extensió i atenció degudes Ho farem la setmana entrant.

BARCELONA

Còm els germans Manuel i Antoni Machado, poetes d'un bon gust a prova, s'han fixat en aquesta comèdia *El condenado por desconfiado*, atribuïda al mercedari Gabriel Tellez?

No ens ho sabem explicar. No ens podem imaginar - quines belleses han pogut veure en una comèdia xorca, avorrida, antipàtica, mancada d'aquella gràcia—un xic italiana—que fa apreciables la majoria de les comèdies de Tirso de Molina.

El conflicte de *El condenado por desconfiado*, és un conflicte religiós, és a dir: gens interessant per un públic tan lleuger, tan frívol, tan indiferent com el d'avui.

Es, además—com passa en moltes obres del teatre del segle XVII espanyol—un conflicte fals, absurde, de cartró. Un conflicte d'*auto sacramental*... de guinol.

Afegim an això que si l'obra pertany veritablement a Tirso de Molina, Tirso de Molina no es va lluir massa en la versificació, plagada de ripis i d'una monotonia completament desagradable.

En Ricard Calvo és molt aficionat an aquest teatre del XVII segle. Més val això, naturalment, que no l'afició al teatre espanyol contemporani, que és de lo més idiota, de lo més ximple que pugui haver-hi.

GOYA

El *vértigo*, de Charles Meré, és una obra perfectament despreciable. Pertany an aquell gènere abominable tan en moda a París abans de la guerra, i conreuat per una col·lecció de senyors que ja ningú recorda: Francis de Croiset, Henry Kistermaeckers, Henry Bataille, etc.

Passada la guerra, aquesta mena de teatre, tan del gust de *cocodettes* i burgeses aficionades a l'adulteri, se'n ha anat en orris.

Des del petit escenari del «Vieux Colombier», Lugne-Poe ha donat una norma seguida per totes les gents de bon gust.

Charles Meré, l'autor de *La flamme*—ja coneguda del nostre públic—pertany a la vella fornada. Es un senyor que va retrassat. Un senyor que fa teatre de teatre, amb conflictes eròtic-sentimentals, plens de lirismes ximples i truculències infectes.

Això, *El vértigo*, és una comèdia poca solta que vol ésser perversa, absurda i repugnant.

Per què En Morano l'ha incorporat al seu repertori? Perquè En Morano és un actor aficionat a la melodramàtica. Lo qual és una llàstima, en un actor de tantes condicions, de tant talent—talent d'actor, és clar—com ell. Potser no hi ha a Espanya un còmic tan complert com En Morano. Però la gent no el va a veure, ni aquí, ni a Madrid, ni enlloc. Per què?

Perquè per molt bé que En Morano faci les comèdies, no hi ha ningú que tingui la suficient paciència per aguantar les comèdies que fa En Morano.

PER A ACABAR

Al «Tivoli», en vista de que a veure *Pepe el sereno* no hi entrava ni el vigilant del barri, estrenen avui *La leyenda del beso*, obra que als madrilenys els ha agradat molt. A veure si resulta un rave!—Al «Nuevo» es deu haver estrenat *Los gavilanes*. Aquesta obra a Madrid va ésser causa de que, com no hi anava ningú, es tanqués el teatre de la «Zarzuela» i es disolgués la companyia.

BOB

Les bones formes.—No passi tan orgullosa, senyora, aves-trús, i saludí, dona, que la bona educació no costa res.
—Còm vols que saludí, ximple, amb aquest nus al coll?

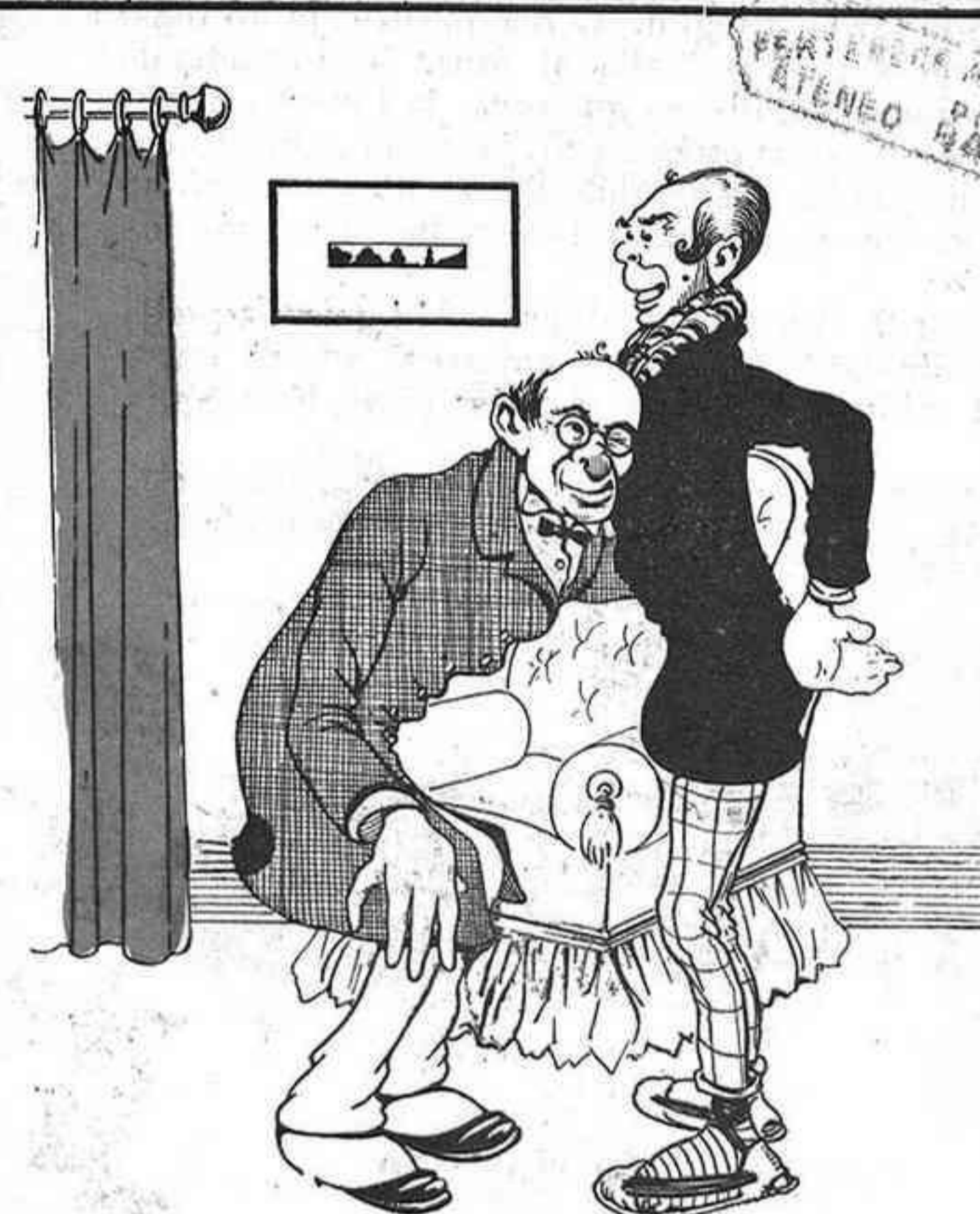
La cronització.—I què es aquesta música tan estranya —Això ho han inventat els europeus per a que vosaltres, els negres de les colònies, se us faci més distret el captiveri.

L'anglès al bar.—Què vol pendre?
—Alguna cosa que m'alegri, perquè des de que sóc a Barcelona que estic més trist que una anxova!

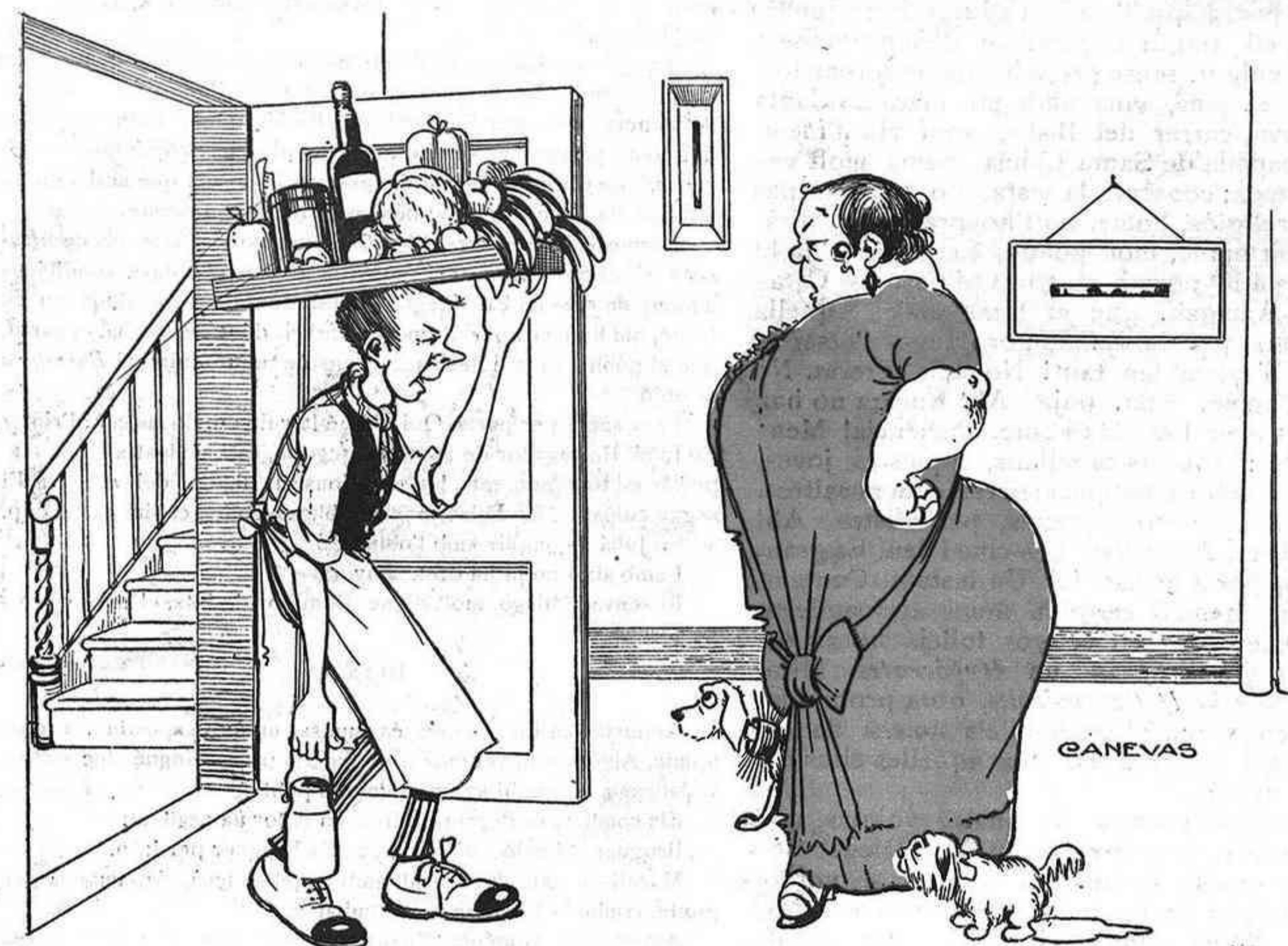
Els forasters.—Así, si nos atropella un auto y nos parte el alma, quedará el retrato p'la familia.

A cà'l meige.—Que és estrany! El cor, per comptes de fer-li toc-toc-toc, li fa tac-tac-tac...!
—Dispensi: és que ahir, quan la poli m'anava a servir, em vaig menjar un rellotge que acabava de fer!

L'anglès excèntric.—Estan grassos aquests petits, que els cries amb llet!
—Es clar!
—Oh, és clar! Es que a la meva terra els criem amb «wisky»!

Distracció.—Ja em portes el cafè?
—Vatúal! Me'n he descuidat. Com que sempre tinc tantes coses al cap!

VARIORUM

De l'amor a l'estudi
i d'altres coses

Es queixava un meu amic foraster, dies enrera, del poc amor a l'estudi que vé observant existeix entre els homes de lletres catalans. La veritat sia dita, la seva queixa vaig trobar-la fora de lloc. Bé que es notava que la seva coneixença de la literatura catalana moderna, era un xic massa superficial. Bé que es notava, vaja, que venia de fora. Vaig presentar-li arguments, irrefutables al meu entendre, en contra del seu acert. Vaig donar-li a conèixer publicacions recents. Paràfrasis de llibres bíblics, en vers; traduccions de clàssics grecs i llatins; pròlegs a les mateixes, eruditíssims; impossible, no el vaig poguer convèncer. Pensant que patia de tossuderia aguda, el vaig deixar estar. Però ve't aquí que avui me'n recordo que no vaig fer ús d'un argument que no admet rèplica. Sí, estimat amic, tinc encara esperances de fer-te canviar d'opinió. Veuràs:

Com que vens de fora, no vull dir-te de l'hort, no estaràs enterat de l'existència d'una simpàtica institució que per bon nom té el de «Institut d'Estudis Catalans». Aquest Institut posseeix una esplèndida Biblioteca, contenint nombrosos volums. Jo puc proporcionar-te un títol de lector, amb el qual, i sense el qual, podràs disposar dels llibres que et plaguin, sempre que no surtin de la *sala de lectura*—lo que tampoc obsta per a que l'amic d'aquest o d'aquella, sols perquè és ell, tingui el privilegi d'emportar-se a caseta els que vulgui, sense perjudici de no tornar-los. —Ara que ja el tens, vina amb mi. Plaça de Santa Ana, Plaça Nova, carrer del Bisbe, aquí viu l'ídem; aquesta és la capella de Santa Llúcia, Santa molt venerable i venerada; conserva la vista; no importa pas que no siguis religiós, home, no t'ho pregunto. Mira, el claustre; molt bonic, molt poètic. Estil gòtic. Ja hi som, noi. Veus a la porta? «Institut d'Estudis Catalans». Entra. Amaga't, que et faràs mal. Aquella escultura? Diuen que és En Víctor Hugo. Potser és En Sófocles. S'assemblen tant! No estic enterat. No t'hi fixi's més, home. Apa, puja. Ah! Encara no han obert? I són les cinc. Les cinc i cinc. Paciència! Mentre tant escolta: aquests capellans, aquestes joves, aquells senyors amb barba que esperen com nosaltres, són intel·lectuals. Escritors, poetes, periodistes. Ah! mira, ja han obert. *Laus Deo*. Les cinc i deu. Es gran, veritat? Fés cua per a firmar. Ja? Un instant. Contempla amb quina atenció cerquen noms als catàlegs. Mira com remenen. Aquell senyor fulleja un *in folium*. Aquesta jova repassa un *Hypócrates*. Mira, aquell capellà llegeix *Il Decamerone*, obra prohibida. Què? Estàs ja convençut? Estudien els homes de lletres catalans? Què et pensaves? Que aquelles cites del tal llibre eren falses?

Aquell jove ja s'ha llegit els quatre volums que tenia sobre la taula. Ara va en busca de catàlegs. Seguim-lo. Es an aquesta habitació. Aquesta senyoreta és la que ens ha proporcionat la tarja. Es simpàtica, oi? No saludis. No et contestarien. Els bons modals no són pas compatibles amb el compliment estricte de les obligacions d'aquests empleats. Ja que hem vingut,

aprofitem la tarda. Llegim. Cerca un títol. Ja ho tens? Extén un taló. Entrega'l allà al fons. No t'oblidis de posar el número del lloc en que seus. Ja l'havies posat? Bé. Veuràs que aviat estàs servit. Ja venen. Què diuen? Que no hi és? Es casualitat. Però amb tot i això no podràs pas negar-me que aquí s'estudia. I tot són intel·lectuals.

Tens tard? Anem-se'n, doncs. Ah! mira: aquella jova que llegia l'*Hypócrates* en grec, ara té entre mans a Puchkin. I, lo que té més mèrit, ho llegeix en rus.

Carrer del Bisbe novament. Jo estic ple de satisfacció. He guanyat. (Perquè serà que penso, entre parèntesis, que no?)

CIRO REY

FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA

Barcelona - Europa

El camp de Les Corts, es veia ple com un ou. Els aficionats hi havien acudit com un sol home, segurs de presenciar un gran partit, i, efectivament... no en varen veure més que mig.

Què passà?

Ambdós equips jugaven amb molta fe i cobdícia, fent grans jugades que havien proporcionat un *goal* al «Barce» fet a mitges, de manera extra, per En Samitier i En Martí. De sobte, un avanç dels «europeistes» es veu detingut pel pito del *referé* que senyalava *offside* d'En Pellicer, qui continua la jugada que acaba en un xut que En Pascual es veu obligat a enviar-lo a *corner*.

I comença la «juerga». El *referé* que vol l'*offside*, els de l'*Europa* el *corner*, En Juliá que vol demostrar llurs condicions d'home de *ring* an En Milego, aquest que demana ajuda an En Pelaó, qui li nega, i per últim que l'àrbitr dóna per acabat el partit, que el públic calla i desfila... i que de nou tenim al *Barcelona* campió.

I ara anem per parts. Qui tingué la culpa de lo succèss? Primer En Juliá. Un jugador de la seva categoria, està obligat a saber respectar en tots moments, les decisions i la figura del *referé*. El segon culpable, En Pelaó, per no obligar, com a capità de l'equip, an En Juliá a complir amb l'obligació.

I amb això no hi ha dret, senyors!

El senyor Milego, molt digne. El millor de tots, el públic.

BOXA

Anunciar an En Gironés, és suposar un èxit esportiu... i econòmic. Això fou la vetllada que dimarts passat tingué lloc a «No vedades» a la que hi assistí nombrós públic.

Els combats es desenrotllaren en la forma següent:

Bruguer - Sarrión. Va guanyar En Bruguer per k. o.

Murall - Català. En Murall amb aquella elegància, guanyà per punts. Ambdós feren un bon combat.

Americano - Giménez Guanyà el segon, qui al tercer *rouna* posà k. o. a l'*amigazo*.

Mestres - Lamboloz. El francès aconseguí més punts, però

com que les seves entrades les feia amb' acompanyament de cops de cap fou declarat guanyador En Mestres. *Bueno*.

I finalment Gironés - Conleaud. El rei del k. o. demostrà de nou la seva «pinya», essent la víctima En Conleaud, que abandonà el combat al quart *round*.

Molt bé noi i endavant!

Per al dimarts vinent, dia 22, s'anuncià una altra interessant vetllada. L'Hilari Martínez serà oposat an En Kesler, «l'esperança francesa». Aquest combat no el pot perdre cap bon aficionat, i, com que els altres quatre seran també de primera, suposo que ja ens veurem a «Novedades».

FERRÀN

ANTONI CARETA I VIDAL

Als vuitanta u anys ha mort l'escriptor Antoni Careta i Vidal. Encara que estés avui un xic allunyat de les lletres, ocupà en elles un lloc honorabilíssim. Entre les obres que d'ell recordem s'hi compten *Cor i sang*, *Un voluntari d'Àfrica*, *La fàbrica vella*, *Les conseqüències*, *Vells i joves*, *Mallorca cristiana*, un «Diccionari de barbarismes i vulgarismes que malmeten la llengua catalana», i molts altres.

Descansi en pau!

DE PER TOT ARREU

En Josep M.ª Vidal i Quadras és un artista alt, prim, elegant; un veritable *gentlemen* dels pinzells que arribarà allí on vulgui, per poc que s'estiri, car abasta sense esforç els secrets de la senyoreta *Pintura*, i dic senyoreta perquè les Belles Arts no deixen mai d'ésser joves i maques.

Altrament, En Vidal i Quadras és un bon artista per dintre i per fora; mireu-li sinó el magnífic interior *Lectura interessant*, tan polit, tan matinal, tan tranquil, que fa venir ganes de passar-hi una estoneta amb la bona companyia que s'hi veu; i *Una tarda d'estiu* que és tota una excursió i el bonic contrallum *El ram de flors* amb una noia que no és a fora ni a dins, i per a acabar aquella *Natura morta* tan ferma que sembla de l'any 50...

Res, que a les «Layetanas» hi fa aquest xicot tan bon paper com a casa seva a l'hora del tè.

Si la visita a l'exposició esmentada no us reforça

prou, no us cal més que entrar al departament del costat, i respirar l'ambient salabrós i iodat de les marines d'En Verdugo Landi, un veritable artista marítim que fa el que vol amb les onades. Estic segur de que Neptú i Anfítrite no el poden veure an aquest pintor, car, de mica en mica els hi va prenent el domini de la mar i acabarà per fer-los-hi el desahuci, si baden una mica.

A mi em passa una cosa estranya: dono un tomb per la platja i m'encostipo, el dono per la marina verduguesa i em trobo bé tot seguit, encara que hi hagi *Mar grossa* i *Temporal* o s'aixequi una *Galerna* de mil demonis. Després m'embadaleixo amb alguna *Posta de sol* o *Un efecte de lluna* a la *Platja de la Barceloneta* i ja tenim l'home tranquil i disposat a donar una volteta per la *Mar Moguda* amb una *Barca llatina*; ei, comptant amb un mariner tan expert com En Verdugo Landi, tan conegut a Barcelona que ja sembla de casa.

*
**

Deixant la marina i recollint-nos a «El Camarín», hi trobarem unes escultures d'En Casanovas perta-

nyents a dues concepcions distintes de l'art estatuari: l'una anomenada *primitivista*, que trobem un bon xic mansa i altra *helènica* o de plenitud, que ens agrada més; en aquest grup hi ha un capet de dona en bronze, un altre en marbre i un nu de noia que no hi és tot, en marbre també, els quals fan honor al qui les ha cincellades.

L'exposició de quadros d'En F. Camps, posada al pas de la d'En Casanovas, resulta primeta, encara que s'hi vegi algun avenç en l'enfocament de les coses; el colorit no és pas agradós en els nus de dona, cosa de dordre tractant-se d'un artista voluntariós com En Camps, que desitja acostar-se al natural tot passant pels *Afores barcelonins*.

C. ARBÓ

Aquest número ha passat per la prè-
via censura militar

LA QÜESTIÓ DE LA RAMBLA

-I quedarà bé la Rambla convertida en bulevard?

-Molt accidentada quedarà, tant que per comptes de tramvies, hi hauran muntanyes russes!

LA CIUTAT ALEGRA I CONFIADA

- De cançons ja en'tenim... però de treballs i sustos també!

Els Sindicats Unic i Lliure remenen la cua, però amb molta força.

Malgrat les noves organitzacions d'uns i altres, nosaltres veiem que l'obrer és víctima del patró i que caigui en una xarxa o a l'altra es veu oprimat i no té cap força que l'empari, perquè si acut al Govern aquest l'apoiarà, però a la petita batzegada, el delator conscient, ha de fer lo que vulgarment se'n diu el salt.

Mani En Pau com mani En Pere,
tant si ets lliure com lligat,
sempre hauràs de ser la víctima
de tothom que t'ha explotat.

Es queixen els grans doctors que la ciutat descendeix un 18'81 del passat any.

Cert: Nosaltres no dubtem engruna. I com més anirem menys serem.

Qui són els culpables d'aquest descens que a molts els té sense *cuidado*?

No hem de respondre, però els més estúpids poden veure-h als que roben el viure plàcid de l'obrer. Això a París portà u

revolta gran i es vegeren obligats a donar pensions als matrimonis que tinguessin bon nombre de fills.

A Barcelona, amb tot i dir que «cada fill porta un pa», nosaltres veiem que en lloc de pa hi du un rosegó, però tan sec i amarg que hem vist que la millor medicina de criar fills anèmics explotats, o ninots automàtics per coses que no ens interessin, val més no dur-los al món.

Serà cafre el procedir, però es salvatge el dur-los sempre de cara a la fam i a la desesperació.

Legim que el mercat de vins en el camp de Tarragona, ha sofert una desanimació esgarrifosa. Doncs bé, malgrat això, estem segurs que no hi haurà baixa i pagarem el vi a preus elevats. El dia que es faci el *Sindicat dels Aigallits* prometem ésser dels primers a cotitzar, sense que ens amenacin.

Una bona senyora, donà tanta llum que tingué tres criatures a la vegada, és a dir, una darrera l'altra.

Però lo més trist és que la fecunditat no té estima an aquesta terra.

No hi ha hagut cap persona que amb . . . . . hagi felicitat a la mare, hagi anat a estrènyer la mà al pare i dir-li:

—Tota vegada que són tres infants que un dia han d'ésser potser útils a la pàtria, nosaltres paguem el didatge d'ells.

Aquí es veu que això de les dides tothom les vol per a ells, encara que aquestes sien seques.

AL RESTAURANT

—Conill a la càssola, deu pessetes?
—Es que estava molt ben imitat.

El cos de veterinaris de Cà la Ciutat ha decomisat 68 porcs. Entre els mateixos, no hi havia cap regidor. Sempre és un consol.

L'Associació de la Premsa hauria d'admetre a molts periodistes que viuen solament de la ploma, dedicant els seus esforços en pro de la cultura.

Hi han infinitat de traves que haurien de desaparèixer per raó natural i no sembla aquesta Entitat altra cosa que una mena de penya absoluta, que es nega l'apoi a persones que no viuen d'altra cosa que de publicar treballs.

Un xic més de condescendència, senyors de la premsa...

Sembla que des de que el senyor Alós feu els treballs per a que al Pont del Dragó quedés lliurat de tantes víctimes, ha sortit amb la seva.

Nosa'res, en nom dels que ens hem lliurat d'anar a l'altre món, li donem les mercès més afectuoses.

Si bé no està encara del tot arranjat, quan menys és un pedaç que ha perdonat moltes vides. A Sant Andreu, li han d'agrair aquesta obra altament humanitària.

Es veu que hi han humoristes fins a l'hora pòstuma. Un tal senyor Juncosa, abans de deixar aquest món de mones (millorant servidor) va escriure una esquila la mar de festiva, despedint-se ben vivament de tothom i quedant com persona sèria i formal.

Afirmem que si molts ho fessin així, quants sastres deixarien

de maleir als anglesos que se'n van a l'altre món amb saldo a deure.

S'acosta el mal temps.

Potser pluges, mestrals, tramuntanes?—preguntaran molts. No, senyors; res d'això. El pagament de la Santa Contribució, patrona que és la més maleïda de cap a cap de totes les terres hispàniques.

Un guàrdia urbà, davant la irrespectuositat d'uns desvergonyits que menaven un auto sense dur la llegítima direcció, tirà la vara a terra i els digué:

—Aquest bastó és el símbol de la primera autoritat municipal i l'auto, veient aquest gest del nostre estimat successor de Crespo, canvià de drecera i anà pel lloc que era de llei

Ja era hora que els de la *casaca descolorida*, que es passaven les hores als peus de les fonts festejant a les aragoneses o *murcièlagas*, exposessin la vida amb tanta heroicitat

Felicitem al senyor Bernardí i li desitgem que l'Alcalde, En Ribé i En Merino el tinguin present a l'hora dels ascensos, que el xicot s'ho mereix.

El que escriu aquest «Esquellot» per volguer fer parar un auto, que de poc l'atropella, va sentir-se dir fill de X X

El senyor Royo Villanova ha felicitat al senyor Sala

L'ambaixada alemanya a Washington, no ha volgut issar la bandera en senyal de dol per la mort de Wilson. Aquest gest de reancúnia i mesquinesa serveixi per a recordar-nos que sota l'Alemanya socialista d'avui, traspua encara l'Alemanya imperialista d'ahir.

La Junta de Museus ha acabat el plet que venia sostenint amb En Lluís Plandiura per la possessió del *terno* nomenat de *Sant Valeri*, renunciant a la possessió del mateix i reconeixent els drets del Delegat Regi de Belles Arts que el tenia comprat.

No sé perquè aquest afer em té de recordar a don *Ximplici*, el de *Organda la Desconocida*, quan diu seriosament:

—«Puesto que Leonor no me quiere, renuncio generosamente a la mano de Leonor».

Havem vist el projecte de monument que els entusiastes del mestre Bretón li volen alçar a Barcelona.

Que no li facin pas, si té d'ésser com la mostra.

Per bunyols ornamentals públics ja en tenim prou amb l'*adafessí* dedicat al gran actor Iscle Soler.

Respostes pagades

F. D.: Molt bé. Les gràcies a vostè.—J. G. R.: No farem res.—P. P.: Lo mateix li dic.—J. P.: La censura no ho voll Ens farien pupa!—*Micalitu*: Anirà.—E. Pi Fani: No, senyor, no ens ha fet gràcia.—C. B. de M.: No ho entenc, senyoreta!—M. B.: Vostè ho pot fer millor Lo que ens envia és poca cosa.—F. G.: Els versos són francament dolents.—A. B. N. (Calatell). La poesia és defectuosa de mètrica i no va. Les reflexions es publicaran. Gràcies —M. B.: Es fluixet!—J. J. (Camprodón): Li agraim molt la seva bona voluntat... Faci una altra cosa!—*Apol de Montparnàs*: Es massa llarg. Més curt! Més curt!—N. E.: No és de la nostra devoció —J. A.: No, senyor, el director de L'ESQUELLA no és qui vostè es pensa.—*Ciro Rey*: Anirà —J. S.: Dolent! Dolent! Per l'amor de Déu no faci més versos! —Ll. P. M.: Anirà. I gràcies.—S.: Dolent.

Impremta «La Campana» i «L'Esquella»: Olm, 8.—Barcelona

Colección Diamante

Obras de los más notables escritores nacionales y extranjeros,
van publicados 125 tomos a Pesetas 0'60 cada tomo

1. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie. 2. — Doloras, 2.ª serie. 3. — Humoradas y cantares. 4. — Pequeños poemas, 1.ª serie 5. — Pequeños poemas, 2.ª serie 6. — Pequeños poemas, 3.ª serie 7. — Colón, poema. 8. — Drama Universal, poema, primer tomo 9. — Drama Universal, poema, segundotomo. 10. — El Licenciado Torralba. 11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie 12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie 13. E. Pérez Escribá. Fortuna. 14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz 15. F. Urreola. Siguiendo al muerto 16. A. Pérez Nieva. Los humildes. 17. S. Rueda. El gusano de luz. 18. S. Delgado. Lluvia menuda. 19. O. Frontaura. Gente de Madrid. 20. Miguel Melgosa. Un viaje a los infiernos. 21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra. 22. J. M. Matheu. ¡Bataplán! 23. T. Guerrero. Gritos del alma. 24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos. 25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas. 26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra. 27. J. López Silva. Mígasas. 28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos 29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos. 30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor. 31. M. Matos (Corzuelo). ¡Aleluyas finas! 32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes). 33. A. Flores. Doce españoles de 34. } brocha gorda.	35. José Estremera. Fábulas. 36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas. 37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos. 38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño. 39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos. 40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea. 41. } Jacinto Laballa. Novelas intima- 42. } mas. 43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados. 44. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos. 45. Charles de Bernard. La casa de los amantes. 46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde. 47. R. Altamira. Novellitas y cuentos. 48. J. López Vaidemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli. 49. R. Soriano. Por esos mundos... 50. L. Taboada. Perfiles cómicos. 51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare. 52. J. Ortega Munilla. Fianza. 53. F. Salazar. Algo de todo. 54. Mariano de Gavia. Cuentos en guerrilla. 55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta. 56. Francisco Alcántara. Córdoba 57. Joaquín Dicenta. Cosas mías. 58. López Silva. De rompe y rasga. 59. Antonio Zozaya. Instantáneas. 60. J. Zahonero. Cuentecillos al aire 61. L. Taboada. Colección de tipos. 62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla. 63. Angel R. Chaves. Cuentos de varias épocas.	64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato. 65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador. 66. Vital Aza. Pamplinas. 67. A. Peña y Gofí. Río revuelto. 68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios 69. Nicolás Estévez. Calandracas. 70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera. 71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias. 72. J. M. Bartrina. Versos y prosa. 73. F. Barado. En la brecha. 74. Luis Taboada. Notas alegres. 75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta. 76. A. Zozaya. De carne y hueso. 77. X. de Montepín. Muerto de amor 78. Conde León Tolstol. Venid a mí... 79. A. Calderón. A punta de pluma. 80. Enrique Murger. Elena. 81. Luis Taboada. Siga la broma. 82. L. G. de Giner. La Samaritana. 83. Cyrano de Bergerac. Viaje a la luna. 84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana! 85. Ivan Tourguenoff. Hamlet y Don Quijote. 86. A. Pestana (Gael). Cuentos. 87. Angel Guerra. Al sol. 88. T. Dostolewsky. Alma infantil. 89. E. de Amlais. Aire y Luz. 90. L. Garofa de Giner. Valentina. 91. E. de Amlais. Manchas de color. 92. Voltaire. Zadig y Micromegas. 93. M. Ugarte. Mujeres de París. 94. Obras menores de Cervantes. 95. Obras menores de Cervantes. 96. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras. 97. Voltaire. Cándido. 98. Goethe. Las amarguras del joven Werther. 99. J. Benevente. Teatro rápido.	100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo. 101. J. León Pagano. La balada de los sueños. 102. A. Guerra. Polvo del camino. 103. Camilo Castello Branco. María Moisés. 104. Graça Deledda. Cuentos de la Cerdeña. 105. Antología taurina 106. Manuel Carretero. La espuma de Venus. 107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino. 108. Eça de Queiroz. La nodriza. 109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra. 110. M. Sarmento. Así. 111. Felipe Trigo. A todo honor. 112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de París. 113. Fray Luis de León. La perfecta casada. 114. Jorge Manrique. Poesías. 115. El Abate Prévost. Manón Lescaut. 116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar 117. J. Givanel Mas. Devocionario poético. 118. Miguel A. Ródenas. De las maldades al Otero. 119. E. Marquina. Juglarias. 120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte. 121. S. Rusiñol. Hojas de la vida. 122. F. de Lamartine. Rafael. 123. A. Karr. El perro de Sir John 124. E. Zamaola. Rick. 125. A. de Lamartine. Graziella.

NUEVO REPERTORIO DE LOS ARANCELES DE ADUANAS

Publicado por FRANCISCO J. DE LA ROSA

UN TOMO:

Pesetas 3

NOVEDAD

La hija de Natalia

por ARMANDO PALACIO VALDÉS

Un tomo en 8.º

Ptas. 5

CATALANS IL·LUSTRES

Biografies i Retrats

Preu:

Pessetes 5

NOTA.—Tot hom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remeten l'import en llurances del Gir Postal o bé en 50 cèlils de franquig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

LA POLÍTICA DE DEMA

El uniforme que usaran les dones consells.